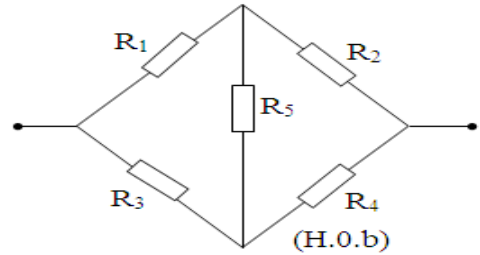
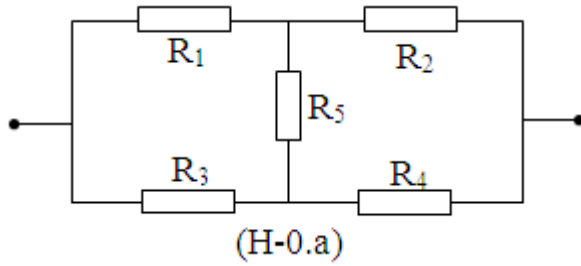

LÝ THUYẾT

MẠCH CẦU ĐIỆN TRỞ.

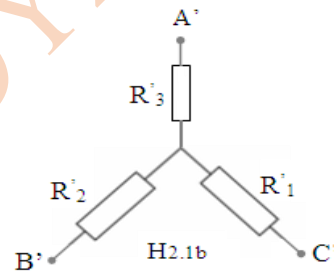
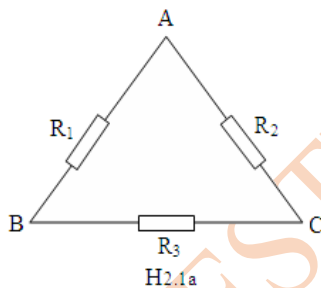

1. Mạch cầu cân bằng

- $I_5 = 0$ và $U_5 = 0 \rightarrow \frac{R_1}{R_3} = \frac{R_2}{R_4} = n$
- $\frac{R_1}{R_3} = \frac{R_2}{R_4} = n \rightarrow I_5 = 0$ và $U_5 = 0$

2. Mạch cầu không cân bằng được phân làm 2 loại:

- Loại mạch cầu có một trong 5 điện trở bằng không $\rightarrow$ áp dụng định luật ôm để giải.
- Loại mạch cầu tổng quát không cân bằng có đủ cả 5 điện trở $\rightarrow$ thực hiện chuyển mạch.

* Chuyển từ mạch (Δ) $R_1, R_2, R_3 \rightarrow$ mạch (Y) R'_1, R'_2, R'_3

$$R'_1 = \frac{R_2 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} \quad (1)$$

$$R'_2 = \frac{R_1 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} \quad (2)$$

$$R'_3 = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2 + R_3} \quad (3)$$

(Ở đây R'_1, R'_2, R'_3 lần lượt ở vị trí đối diện với R_1, R_2, R_3)

* Chuyển từ mạch (Y) $R'_1, R'_2, R'_3 \rightarrow$ mạch (Δ) R_1, R_2, R_3

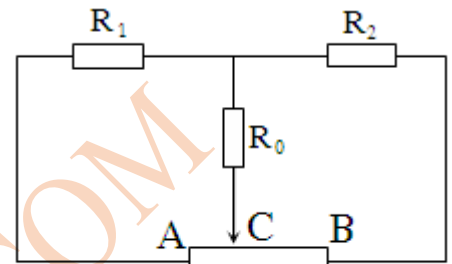
$$R_1 = \frac{R'_1 \cdot R'_2 + R'_2 \cdot R'_3 + R'_1 \cdot R'_3}{R'_1} \quad (4)$$

$$R_2 = \frac{R'_1 \cdot R'_2 + R'_2 \cdot R'_3 + R'_1 \cdot R'_3}{R'_2} \quad (5)$$

$$R_3 = \frac{R'_1 \cdot R'_2 + R'_2 \cdot R'_3 + R'_1 \cdot R'_3}{R'_3} \quad (6)$$

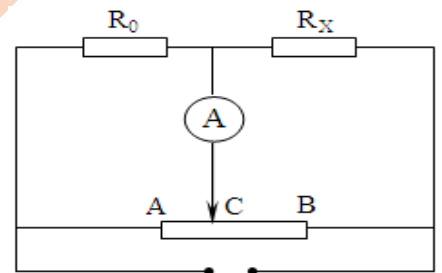
MẠCH CẦU DÂY.

Mạch cầu dây là mạch điện có dạng như hình vẽ H4.1. Trong đó, hai điện trở R_3 và R_4 có giá trị thay đổi khi con chạy C dịch chuyển dọc theo chiều dài của biến trở ($R_3 = R_{AC}$; $R_4 = R_{CB}$).

H4.1

Ứng dụng: Phương pháp đo điện trở của vật dẫn bằng mạch cầu dây. Để đo giá trị của điện trở R_x người ta dùng một điện trở mẫu R_0 , một biến trở ACB có điện trở phân bố đều theo chiều dài, và một điện kế nhạy G (ví dụ ampe kế A như hình vẽ), mắc vào mạch như hình vẽ H4.2. Di chuyển con chạy C của biến trở đến khi điện kế chỉ số 0 đo l_1 ; l_2 ta được kết quả:

H4.2

$$R_x = R_0 \cdot \frac{l_2}{l_1} \quad (\text{với } l_1 = AC, l_2 = CB).$$

BÀI TẬP

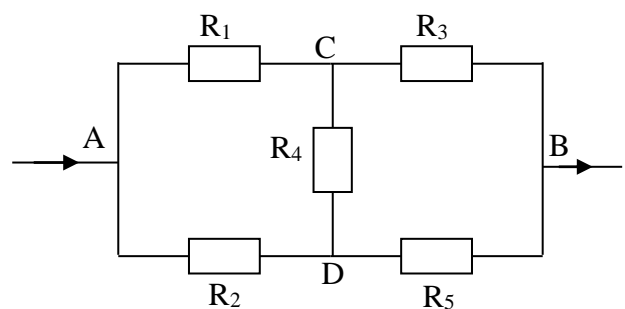
Bài 1. Cho mạch điện có dạng như hình vẽ.

Cho biết

$$R_1 = 2\Omega, R_2 = R_3 = 6\Omega$$

$$R_4 = 8\Omega, R_5 = 18\Omega$$

Tìm R_{AB} ?

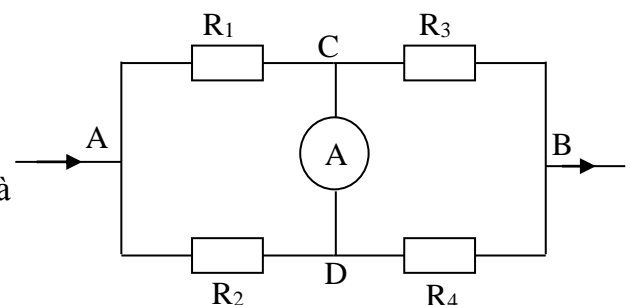

Bài 2. Cho mạch điện như hình vẽ:

$$R_1 = 15\Omega, R_2 = 10\Omega, R_3 = 12\Omega$$

$U_{AB} = 12V$. Bỏ qua điện trở của ampe kế.

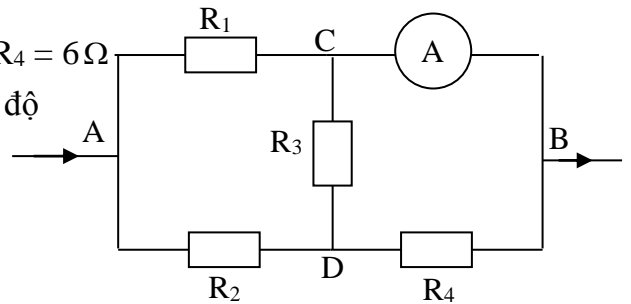
a) Cho $R_4 = 12\Omega$. Tính cường độ dòng điện và chỉ rõ chiều dòng điện qua ampe kế?

- b) Tính R_4 khi dòng điện đi qua ampe kế có chiều từ C đến D và có cường độ là $0,2A$?

Bài 3. Cho mạch điện như hình vẽ:

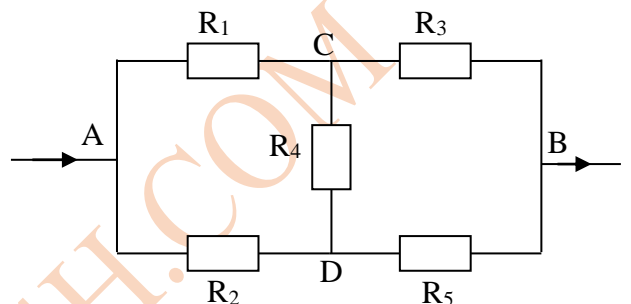
Trong đó, $U = 24V$, $R_1 = 12\Omega$, $R_2 = 9\Omega$, $R_3 = 6\Omega$, $R_4 = 6\Omega$. Ampe kế có điện trở nhỏ không đáng kể. Tìm cường độ dòng điện qua các điện trở R_1 , R_2 và số chỉ của ampe kế.

Bài 4. Cho mạch điện như hình vẽ.

Biết $R_1 = R_3 = R_5 = 3\Omega$, $R_2 = 2\Omega$; $R_4 = 5\Omega$

- a) Tính điện trở tương đương của đoạn mạch AB?
 b) Đặt vào hai đầu đoạn AB một hiệu điện thế không đổi $U = 3(V)$. Hãy tính cường độ dòng điện qua các điện trở và hiệu điện thế ở hai đầu mỗi điện trở?

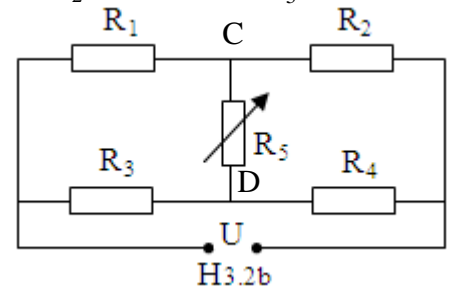

Bài 5. Cho mạch điện như hình vẽ, biết $U = 45V$;

$R_1 = 20\Omega$,

$R_2 = 24\Omega$; $R_3 = 50\Omega$; $R_4 = 45\Omega$ R_5 là một biến trở

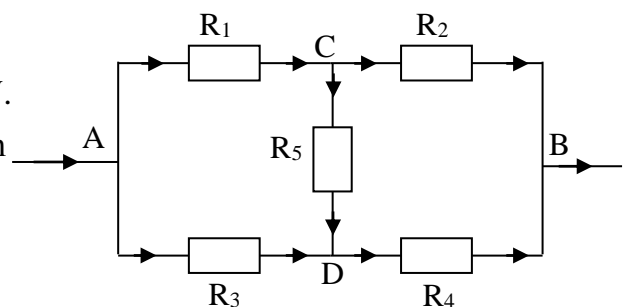
- a) Tính cường độ dòng điện và hiệu điện thế của mỗi điện trở và tính điện trở tương đương của mạch khi $R_5 = 30\Omega$?
 b) Khi R_5 thay đổi trong khoảng từ 0 đến vô cùng, thì điện trở tương đương của mạch điện thay đổi như thế nào?

Bài 6. Cho mạch điện có sơ đồ như hình vẽ:

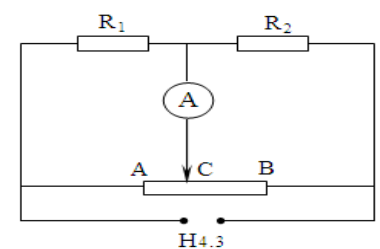
Biết $R_1 = R_5 = 1\Omega$, $R_2 = R_3 = 2\Omega$; $R_4 = 3\Omega$, $U = 6V$.

Tìm cường độ dòng điện qua các điện trở trong mạch

Bài 7. Cho mạch điện như hình vẽ H4.3. Biết $U = 7V$ không đổi $R_1 = 3\Omega$, $R_2 = 6\Omega$. Biến trở ACB là một dây dẫn có điện trở suất là $\rho = 4.10^6 (\Omega m)$, chiều dài $l = AB = 1,5m$, tiết diện đều: $S = 1mm^2$.

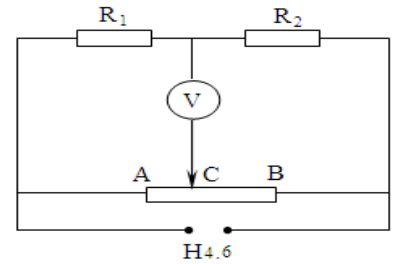
- a) Tính điện trở toàn phần của biến trở ?
 b) Xác định vị trí con chạy C để số chỉ của ampe kế bằng 0 ?
 c) Con chạy C ở vị trí mà $AC = 2CB$, hỏi lúc đó ampe kế chỉ bao nhiêu ?

d) Xác định vị trí con chạy C để ampe kế chỉ $\frac{1}{3}$ (A) ?

Bài 8. Cho mạch điện như hình vẽ H4.6. Biết $V = 9V$ không đổi, $R_1 = 3\Omega$, $R_2 = 6\Omega$. Biến trở ACB có điện trở toàn phần là $R = 18\Omega$, vôn kế là lý tưởng.

- Xác định vị trí con chạy C để vôn kế chỉ số 0 ?
- Xác định vị trí con chạy C để vôn kế chỉ số 1vôn ?
- Khi $R_{AC} = 10\Omega$ thì vôn kế chỉ bao nhiêu vôn ?

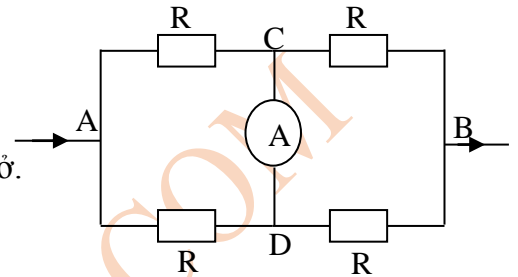

Bài 9. Cho mạch điện như hình vẽ:

$R_1 = 8\Omega$, $R_2 = 4\Omega$, $R_3 = 2\Omega$, $U = 12V$.

Tính điện trở R_4 và cường độ dòng điện qua mỗi điện trở.

Bỏ qua điện trở của ampe kế.

Bài 10. Cho mạch điện như hình vẽ. Biết $U_{AB} = 12V$ không đổi

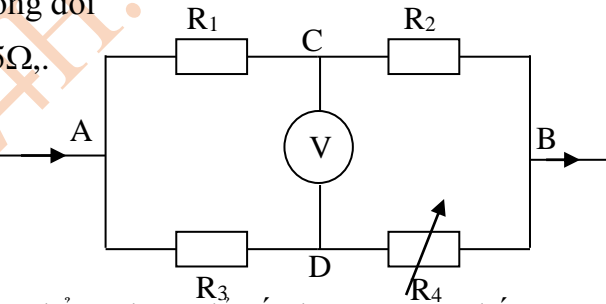
Vôn kế có điện trở rất lớn, $R_1 = 30\Omega$, $R_2 = 50\Omega$, $R_3 = 45\Omega$.

R_4 là một biến trở đủ lớn.

a) Chứng tỏ rằng khi vôn kế chỉ 0V thì $\frac{R_1}{R_2} = \frac{R_3}{R_4}$.

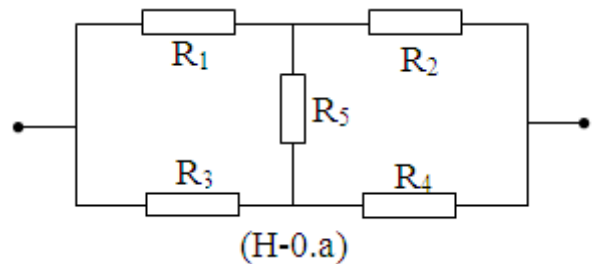
b) Tính R_4 khi vôn kế chỉ 3V.

c) Thay vôn kế bằng ampe kế có điện trở không đáng kể, tính R_4 để số chỉ của ampe kế là 80mA.

Bài 11. Cho mạch điện như hình vẽ,

biết $R_2 = 1\Omega$, $R_1 = R_3 = R_4 = R_5 = 2\Omega$, bỏ qua điện trở các đoạn dây nối. Tính điện trở tương đương của đoạn mạch?

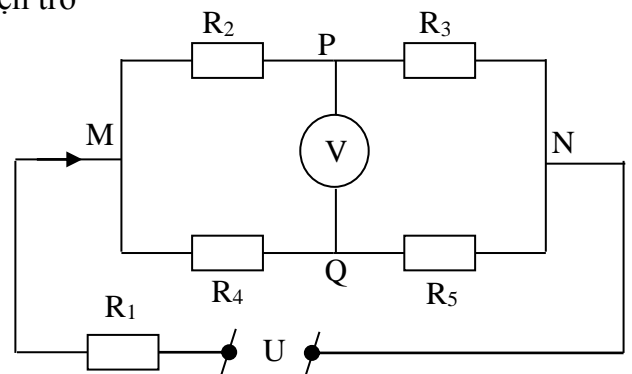

Bài 12. Cho mạch điện như hình vẽ.

Với $U=60V$, $R_1 = 10\Omega$, $R_2 = R_5 = 20\Omega$,

$R_3 = R_4 = 40\Omega$. V là vôn kế lý tưởng. Bỏ qua điện trở

Của các dây nối. Hãy tìm số chỉ của vôn kế.

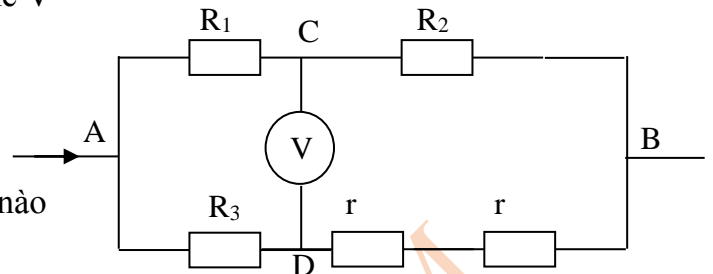
Bài 13. Cho mạch điện có sơ đồ sau. Biết $U_{AB} = 12V$ không đổi, $R_1 = 5\Omega$; $R_2 = 25\Omega$; $R_3 = 20\Omega$. Nhánh DB có hai điện trở giống nhau và bằng r , khi hai điện trở r mắc nối tiếp vôn kế V chỉ giá trị U_1 , khi hai điện trở r mắc song song vôn kế V chỉ giá trị $U_2 = 3U_1$:

a) Xác định giá trị của điện trở r ? (vôn kế có $R = \infty$)

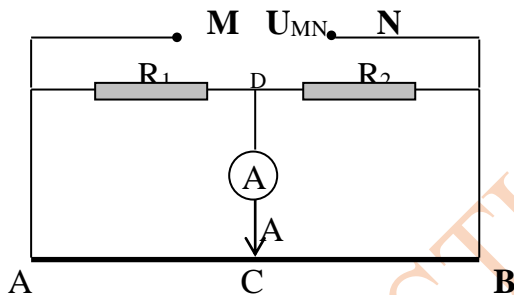
b) Khi nhánh DB chỉ có một điện trở r , vôn kế V chỉ giá trị bao nhiêu?

c) Vôn kế V đang chỉ giá trị U_1 (hai điện trở r nối tiếp). Để V chỉ số 0 chỉ cần

Hoặc chuyển chỗ một điện trở, đó là điện trở nào và chuyển nó đi đâu trong mạch điện?

Bài 14. Cho mạch điện MN như hình vẽ dưới đây, hiệu điện thế ở hai đầu mạch điện không đổi $U_{MN} = 7V$; các điện trở $R_1 = 3\Omega$ và $R_2 = 6\Omega$. AB là một dây dẫn điện có chiều dài 1,5m tiết diện không đổi $S = 0,1\text{mm}^2$, điện trở suất $\rho = 4.10^{-7} \Omega\text{m}$; điện trở của ampe kế A và các dây nối không đáng kể:

a) Tính điện trở của dây dẫn AB?

b) Dịch chuyển con chạy C sao cho $AC = 1/2 BC$

Tính cường độ dòng điện qua ampe kế?

c) Xác định vị trí con chạy C để $I_a = 1/3 A$?

Bài 15. Cho mạch điện như hình vẽ.

Biết $R_1 = 3\Omega$, $R_2 = 6\Omega$, AB là biến trở có điện trở toàn phần phân bố đều $R_0 = 18\Omega$, C là con chạy có thể di động trên biến trở, $U_{MN} = 9V$. Điện trở dây nối và ampe kế rất nhỏ.

a) Hỏi ampe kế chỉ bao nhiêu khi C ở vị trí sao cho chiều dài đoạn AC bằng $1/3$ đoạn AB?

b) Thay ampe kế bằng vôn kế. Tìm vị trí con chạy C để vôn kế chỉ 1V. Điện trở vôn kế vô cùng lớn.

